

Slovenská obchodná inšpekcia (ďalej len SOI) uskutočnila v mesiaci **február 2018** vo veľkoobchodnej a maloobchodnej sieti **kontrolnú akciu** zameranú na **dodržiavania povinností pri označovaní farieb, lakov a výrobkov s obsahom organických rozpúšťadiel na povrchovú úpravu vozidiel, objektov a ich častí**, ustanovených zákonom č. 137/2010 Z.z. o ovzduší (ďalej len „zákon o ovzduší“) a vyhláškou MŽP SR č. 127/2011 Z.z., ktorou sa ustanovuje zoznam regulovaných výrobkov, označovanie ich obalov a požiadavky na obmedzenie emisií prchavých organických zlúčenín pri používaní organických rozpúšťadiel v regulovaných výrobkoch (ďalej len „vyhláška č. 127/2011 Z.z.“). Obsah prchavých organických zlúčenín (ďalej len „VOC“) vo farbách, lakoch a vo výrobkoch s obsahom organických rozpúšťadiel na povrchovú úpravu vozidiel, objektov a ich častí (ďalej len „regulované výrobky“) spôsobuje značné emisie VOC do ovzdušia, ktoré prispievajú k tvorbe fotochemických oxidantov v hraničnej sfére troposféry. Vysoká úroveň ochrany životného prostredia vyžadovala stanovenie a dodržiavanie hodnôt limitov pre obsah VOC v uvedených regulovaných výrobkoch.

Z dôvodu minimalizovania množstva emisií z VOC bola vydaná smernica Európskeho parlamentu a Rady č. 2004/42/ES o obmedzení emisií prchavých organických zlúčenín unikajúcich pri používaní organických rozpúšťadiel v určitých farbách a lakoch a vo výrobkoch na povrchovú úpravu vozidiel a o zmene a doplnení smernice 1999/13/ES, kde sú stanovené požiadavky na označovanie a maximálny obsah VOC v určitých náterových hmotách. Uvedená smernica je transponovaná do legislatívy SR zákonom č. 137/2010 Z.z. o ovzduší a vyhláškou č. 127/2011 Z.z..

Slovenská republika má povinnosť zabezpečiť, aby regulované výrobky umiestnené na trh spĺňali požadované kritériá. Odbor ochrany ovzdušia Ministerstva životného prostredia SR požiadal Slovenskú obchodnú inšpekciu o spoluprácu pri zabezpečovaní uvedenej úlohy. Podľa dohody inšpektori SOI vykonávajú kontrolu označovania regulovaných výrobkov vo veľkoobchodnej a maloobchodnej sieti.

Podľa zákona o ovzduší podnikateľ môže vyrábať alebo dovážať na domáci trh regulované výrobky, ak spĺňajú hraničné hodnoty pre maximálny obsah VOC a ich obaly sú označené ustanoveným spôsobom.

Cieľ kontroly

Cieľom kontrol bolo:

- preveriť vo veľkoobchodných a maloobchodných predajniach dodržiavanie požiadaviek na označovanie,
- limitný obsah VOC v regulovaných výrobkoch, a
- vyselektovanie regulovaných výrobkov s nadlimitným obsahom VOC z trhu.

Výsledky kontroly

Regulované výrobky musia byť v zmysle § 3 vyhlášky č. 127/2011 Z.z. označené etiketou, na ktorej sa uvedie kategória a podkategória regulovaného výrobku, hraničná hodnota pre najvyšší obsah VOC v g/l, ako aj maximálny obsah VOC v stave, v ktorom je regulovaný výrobok pripravený na použitie.

Počas kontrolnej akcie inšpektori SOI vykonali **44** kontrol vo veľkoobchodných a v maloobchodných predajniach. Bolo skontrolovaných **172 druhov regulovaných**

výrobkov. Z celkového počtu 172 druhov RV sa zistili **nedostatky** až u **54 druhov**, čo predstavuje **31,4%**.

Označovanie regulovaných výrobkov určených pre veľko- a maloobchod

Podľa § 14 ods. 6 zákona o ovzduší podnikateľ môže vyrábať alebo dovážať na domáci trh regulované výrobky, ak spĺňajú hraničné hodnoty pre maximálny obsah VOC a ich obaly sú označené ustanoveným spôsobom.

Požiadavky na označovanie regulovaných výrobkov a požiadavky na hraničné hodnoty VOC sú ustanovené vo vyhláske č. 127/2011 Z.z.. Tieto požiadavky na hraničný obsah VOC sú platné pre regulované výrobky vyrobené alebo dovezené.

Označenie regulovaného výrobku musí podľa § 3 vyhlášky č. 127/2011 Z.z. obsahovať nasledovné informácie:

- kategóriu a podkategóriu regulovaného výrobku,
- hraničnú hodnotu pre najvyšší obsah VOC v g.l⁻¹,
- najvyšší obsah VOC v stave, v ktorom je regulovaný výrobok (ďalej len „RV“) pripravený na použitie.

Z kontrolovaných **172 druhov RV** boli zistené **nedostatky v označovaní** u **54 druhov**, z toho u:

- 43^{*)} druhov bola **nesprávne** uvedená **kategória a/alebo podkategória RV**,
- 3 druhov **nebola** uvedená kategória a/alebo podkategória RV,
- 2 druhov RV v označení výrobkov **nebolo bližšie špecifikované, čo ktorý údaj vyjadruje** (označenie na etiketách kontrolovaných RV bolo buď neúplné a/alebo nebolo jasné),
- 1 druhu RV **chýbala** informácia v kodifikovanej **forme štátneho jazyka**, a
- 6 druhov bol zistený **iný nesúlad označenia**: označenie VOC distribútorom pri piktograme nebolo v súlade, ktoré uvádzal výrobca (distribútor zmenil označenie, ktoré uvádzal výrobca)

^{*)} U jedného druhu boli zistené súčasne 2 rozdielne nedostatky v označení.

Napríklad, výrobok:

Body Fill High Build 305 4-1 Grey 1l mal nesprávne uvedenú kategóriu a podkategória RV,

Proxim CAR 950 g a RESISTIN Proxim ML 950g chýbali označenia kategóriou a podkategóriou,

HB BODY PRO P 261 2K - Polyester System 1 l nemal označenie uvedené v štátnom jazyku a v označení výrobku nebolo bližšie špecifikované, čo ktorý údaj obsahuje (kategória, podkategória, hraničná hodnota a maximálny obsah VOC.

Označovanie regulovaných výrobkov, určených na použitie v uzavretých zariadeniach

Požiadavky podľa § 14 ods. 6 zákona o ovzduší sa nevzťahujú na regulované výrobky určené výlučne na použitie pri ustanovených činnostiach a zariadeniach, v ktorých sa používajú organické rozpúšťadlá, ak sú ich obaly označené textom:

„Výrobok určený na použitie v zariadeniach alebo na činnosti, na ktoré sa uplatňujú požiadavky na obmedzovanie emisií povrchových organických látok“ (§ 14 ods. 7 písm. b) zákona o ovzduší).

Tieto regulované výrobky je zakázané dodávať do maloobchodnej siete (§ 14 ods. 8 zákona o ovzduší).

Počas kontrolnej akcie v maloobchodných predajniach a vo veľkoskladoch **nebol zistený regulovaný výrobok určený na použitie v uzavretých systémoch.**

Opatrenia

Pri kontrole regulovaných výrobkov boli spísané vo všetkých kontrolovaných prevádzkach inšpekčné záznamy.

Pri **zistení nedostatku v označovaní regulovaných výrobkov** bolo kontrolovaným osobám umožnené prijať dobrovoľné opatrenie na stiahnutie regulovaných výrobkov z predaja a nariadené záväzné pokyny podľa závažnosti zisteného nedostatku v RV.

Obmedzujúce opatrenie bolo vydané 3 kontrolovaným osobám formou **záväzných pokynov** vykonať opatrenia na **odstránenie zistených nedostatkov** podľa § 6 ods. 1 písm. c) zákona č.128/2002 Z.z. na 31 druhov regulovaných výrobkov v celkovej sume 1546€.

Ďalším 5 podnikateľským subjektom bolo umožnené prijať obmedzujúce **dobrovoľné opatrenie** na **stiahnutie** regulovaných výrobkov s nedostatkami **z predaja** do odstránenia zistených nedostatkov na 11 druhov regulovaných výrobkov v celkovej sume 261€.

Len u 1 kontrolovanej osoby bolo na 12 druhov regulovaných výrobkov v celkovej sume 132€ uložené **neobmedzujúce opatrenie - záväzný pokyn** oznámiť výrobcovi zistený nedostatok v označení.

Zistené nedostatky boli z vecného hľadiska **postúpené** na došetrenie **Slovenskej inšpekcie životného prostredia.**

Záver

Kontrolná akcia bola zameraná na dodržiavanie podmienok požiadaviek na označovanie a limitný obsah VOC v regulovaných výrobkoch.

Kontroly boli vykonané v **44** veľkoobchodných a maloobchodných predajni. Inšpektormi SOI bolo prekontrolovaných **172 druhov regulovaných výrobkov**, z toho u **54 druhov boli zistené nedostatky**, čo predstavuje **31,4%**. Celková hodnota všetkých kusov regulovaných výrobkov s nedostatkami predstavuje 1806,93€.

Zistené **nedostatky** sa vo väčšine prípadov týkali **označovania podľa § 3 vyhlášky č. 127/2011 Z.z.** Najčastejším nedostatkom bolo **nesprávne uvedenie kategórie a/alebo podkategórie RV.**

Menej často opakujúcimi nedostatkami boli **úplne chýbajúce údaje o označení kategóriou a podkategóriou.**

Počas kontroly sa len sporadicky vyskytli regulované výrobky **s nejednoznačným označením údaju o hraničnej hodnote VOC**, alebo o maximálnom obsahu VOC v stave pripravenom pre použitie (nebolo jasné, čo ktorý údaj obsahuje).

Vzhľadom na množstvo prekontrolovaných RV sa len v jednom prípade inšpekciou zistila **chýbajúca informácia v označení v kodifikovanej forme štátneho jazyka**.

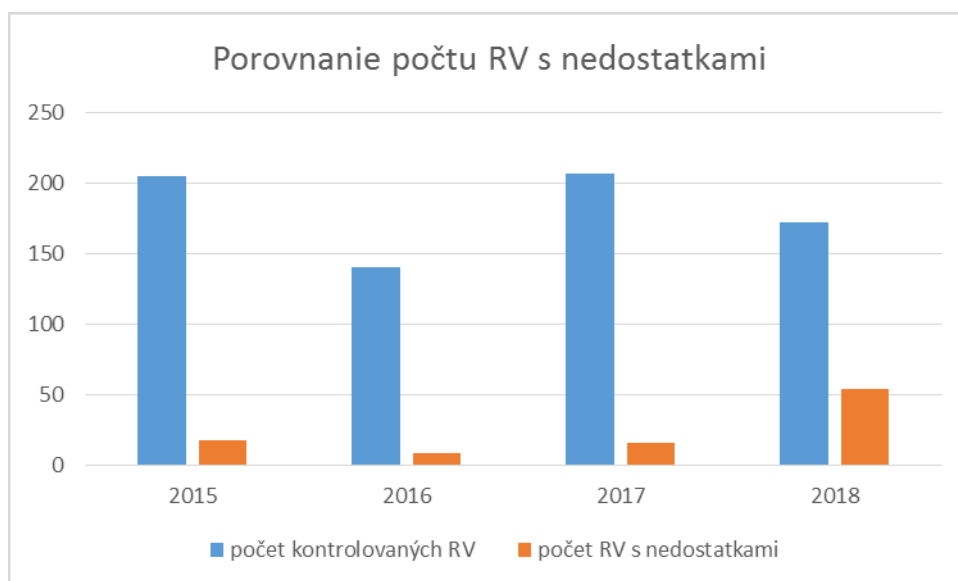
Na základe výsledkov z vykonaných kontrol v rokoch 2015-2018 môžeme konštatovať, že v posledných troch rokoch pozorujeme **nárast výskytu RV na trhu s nedostatkami** v označovaní (Obrázok 1.).

Aj keď porovnaním zistených výsledkov v roku 2015 (8,8% RV s nedostatkami) s rokom 2016 (6,4% RV s nedostatkami) bolo vidieť mierne zlepšenie, porovnaním výsledkov v rokoch 2016 a 2017 (7,7% RV s nedostatkami) je evidentné mierne zhoršenie.

Najhoršie výsledky sa zistili v **roku 2018**, kde až **31,4% RV nesplnilo požiadavky na označovanie** podľa zákona o ovzduší a vyhlášky č. 127/2011 Z.z. (Obrázok 1.).

Pozitívna je len skutočnosť, že počas kontrolnej akcie v maloobchodných predajniach a vo veľkoskladoch **nebol zistený regulovaný výrobok určený na použitie v uzavretých systémoch** a regulovaný výrobok s obsahom VOC prekračujúcim zákonom stanovenú hraničnú hodnotu, ktorý by bolo nutné stiahnuť z predaja.

Obrázok 1. Porovnanie počtu RV s nedostatkami v rokoch 2015 až 2018

Vzhľadom na z roka na rok narastajúce množstvo zistených nedostatkov u RV s obsahom organických rozpúšťadiel určených na povrchovú úpravu vozidiel, objektov a ich častí (farby a laky), ktoré vyrábajú a uvádzajú na trh podnikateľské subjekty, navrhujeme aj v budúcnosti venovať pozornosť uvedenému sortimentu výrobkov, nakoľko čistota ovzdušia a celková kvalita životného prostredia je jednou z potrebných tém dnešnej doby.